

Teboilin lausunto vaarallisten aineiden kuljetusta koskevasta lakiesityksestä

Oy Teboil Ab kiittää mahdollisuudesta saada lausua hallituksen esityksestä vaarallisten aineiden kuljetusta käsitteleväksi laiksi. Asia on tärkeä: vaarallisia aineita koskevat säännöt ovat sekä liikenne- että ympäristöturvallisuuden ytimessä. Vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvien rikkomusten ja onnettomuuksien määrä on hälyttävän korkea, ja lainsäätäjän on syytä pyrkiä vähentämään niitä tiukemmalla sääntelyllä.

Selkeyden vuoksi todettakoon, että ongelmat ovat yleisempiä ”kappaletavaramaailmassa” eli kuljetuksissa, joissa on vain satunnaisesti yksittäisiä vaarallisia aineita. Esimerkiksi Teboil kuljettaa ja myy vaarallisia aineita päivittäin yli 300 toimipisteessä ympäri maan, ja lakiesityksessä mainitut toimenpiteet ovat meidän ja muiden öljy-yhtiöiden päivittäisen työskentelyn perusta.

Esitetty lakiehdotus ottaa liikenneturvallisuusasiat pääsääntöisesti hyvin huomioon, mutta lakiesityksen viimeistelyssä haluamme kiinnittää huomiota kolmeen asiaan: ajokieltojen ja kaavoituksen suhteeseen, kuljettajan ja kuljetuksen suorittajan vastuuseen sekä lähettäjän velvollisuuksiin tyhjän kuorman osalta.

Ajokieltojen määrääminen ja perusteleminen

Oy Teboil Ab pitää hyvänä uutta kuljetuskiellon määritelmää (§55). Hyvää on se, että ratkaisuvälillä asiassa on liikenne- ja viestintävirastolla ja että kuntien ehdottamien kuljetuskieltojen perusteluille asetetaan selkeät ja yhdenvertaiset vaatimukset. Päätöksenteon keskittäminen yhteen paikkaan yhdenmukaistaa ratkaisuja eri puolilla maata ja kohtelee siten toimijoita tasapuolisemmin ja poistaa alueellisia eroja. Liikenne- ja viestintävirastoon kohdistuvassa valvonnassa ja ohjauksessa onkin syytä kiinnittää huomiota siihen, että nämä perustelut ovat yhteneväisiä ja asiallisia ja kenenkään elinkeinon harjoittamista ei rajoiteta muuten kuin ympäristön ja ihmisten turvallisuuden kannalta ehdottoman välttämättömin perustein.

Oy Teboil Ab haluaa vielä painottaa, että vaarallisten aineiden kuljetusta koskevan lain mukaisten mahdollisten kuljetuskieltopäätösten ei tulisi voida kumota kunnanvaltuustojen maankäyttö- ja rakennuslain mukaan syntyneitä kaavoituspäätöksiä ja niistä seuranneita elinkeinonharjoittamisen oikeuksia ja omaisuuden suojaa: jos jollekin alueelle on kaavoitettu huoltoasema, ja tämä toiminto on alueelle perustettu elinkeinonharjoittamista varten, tämän oikeuden ei tulisi olla mahdollista kadota tai mitätöityä kuljetuskiellon seurauksena. Tämä on tärkeää siksi, että kaavoitus on kunnan tärkein etuoikeus ja kehittämisen väline.

Vielä esitämme, että vaarallisten aineiden kuljetuksia koskevat kiellot saatetaan näkyville julkiseen tietokantaan, josta ne ovat helposti ja välittömästi saatavissa kuljetuksia suunniteltaessa ja niiden aikana. Tämän tietokannan ylläpitäminen tulee myös säätää jonkun velvollisuudeksi ja osoittaa siihen riittävät henkilöresurssit.

Lähettiläjä, kuljettaja ja kuljetuksen suorittaja: vastuut kristallinkirjakaiksi

Lähettiläjän oikeuksista ja velvollisuuksista on esitetty säädettäväksi §64. 5 momentin mukaan lähettiläjän vastuulla on, "...että tyhjä säiliö, ajoneuvo, vaunu tai irtotavarakontti, josta ei ole poistettu vaaratekijöitä, luovutetaan kuljetettavaksi vastaavasti merkittynä ja suljettuna kuin täytenä ollessaan." Tarkoittaako tämä, että lähettiläjä vastaa lähettilästä ajoneuvosta myös siinä tapauksessa, että se tyhjennetään matkan aikana? Mikäli näin on, tämä ei voi olla tarkoituksenmukaista. Kun ajoneuvo lähtee öljyterminaalista, lähettiläjällä on selkeät laissa määritellyt velvollisuudet. Mutta mikäli ajoneuvo matkalla tyhjennetään, tyhjän ajoneuvon lainmukaisuus ei voi enää olla lähettiläjän vastuulla - lähettiläjä ei voi vastata siitä, mitä kuljetuksen aikana mahdollisesti tapahtuu. Pyytäisimme siksi täsmentämään tämän lainkohdan, jo siksikin että vaarallisten aineiden kuljetusta koskeva säädöskokoelma on öljyvarastoillamme työntekijöiden päivittäisessä käytössä ja sen tulisi olla siksi mahdollisimman yksiselitteinen ja selkeä.

Toinen seikka, johon toivoisimme selkeyttämistä, on kuljettajan ja kuljetuksen suorittajan vastuut (§65). Kuljettaja ja kuljetuksen suorittaja on lakiesityksessä yhdistetty samaksi. Nähdäksemme kuitenkin kuljettajan, eli henkilön, pitäisi olla vastuussa vain siitä, mihin hän pystyy vaikuttamaan. Kuljetuksen suorittajan, eli oikeushenkilön, pitäisi puolestaan olla vastuussa kokonaisuudesta. Nyt kuljettajalle säädetyt vastuut eivät ole täysin selkeät, ja pyytäisimmekin kohteliaasti vielä täsmentämään niitä.